

ПОНЯТТЯ ТА ЗМІСТ ІНФОРМАЦІЇ В ОРГАНАХ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

ЛУШЕР Вадим Вікторович - начальник управління процесуального керівництва у кримінальних провадженнях Генеральної прокуратури України, здобувач кафедри адміністративного права Інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональна Академія управління персоналом

В статті сформульовано поняття інформації в органах прокуратури. На основі аналізу законодавства та наукових точок зору розкриваються питання її видів, структури та особливостей. Обґрунтовано вимоги, яким повинна відповідати інформація в органах прокуратури.

Ключові слова: інформація, інформаційне забезпечення, органи прокуратури.

Постановка проблеми

Глобалізаційні тенденції сучасної цивілізації, передусім, проявляються в інформаційній сфері, забезпечуючи діалог культур і цивілізацій у всіх напрямках життєдіяльності людства. Наша держава також включена в процеси загальної інформатизації суспільства і формування єдиного світового інформаційного простору. Інформаційний фактор сьогодні є надзвичайно важливим чинником в усіх сферах суспільного життя, інформаційного забезпечення потребують усі сфери суспільної діяльності, і при цьому сама інформаційна діяльність, і її об'єкт – інформація, потребує правової регламентації, охорони та захисту.

Правильність прийнятих управлінських рішень, ефективність їхньої реалізації перебувають у прямій залежності від якості інформації, яку використовують відповідні посадові особи органів прокуратури України, її вірогідності, повноти, оперативності і форми подання. Тобто від комплексного інформаційного забезпечення органів прокуратури України, яке ґрунтується на засто-

суванні перспективних інформаційних технологій, засобів зв'язку і телекомунікації. Не тільки стратегічні питання реформування діяльності органів прокуратури України, а й сучасні проблеми, які стоять перед відповідними її структурними підрозділами, неможливо успішно розв'язати без чіткого інформаційного забезпечення та його якісного адміністративно-правового регулювання.

Вивченню питань регулювання правовідносин, предметом яких є інформація, приділялась увага у працях фахівців з різних наукових напрямів: І.В. Арістова, В.М. Брижко, М.В. Гуцалюк, М.С. Демкова, М.І. Зубок, Р.А. Калюжний, Т.О. Коломоєць, Б.А. Кормич, О.В. Кохановська, Л.В. Кузенко, В.О. Кузнєцов, М.Б. Левицька, В.А. Ліпкан, О.В. Логінов, Є.В. Петров, В.О. Серьогін, В.Г. Хахановський, Г.О. Шлома, В.С. Цимбалюк, О.К. Юдін та інші. Однак дослідженню інформації, що використовується в органах прокуратури України в цих працях не приділялося належної уваги.

Тому **метою** написання статті є дослідження змісту інформації в органах прокуратури України, **завданням** – з'ясування поняття та розкриття змісту інформаційного забезпечення органів прокуратури та формування шляхів його покращення.

Виклад основного матеріалу

Сьогодні немає усталеного і вичерпного тлумачення терміну «інформація». Науковці різних галузей права та наук поняття «ін-

формація» тлумачать по різному: 1) відомості про навколишній світ і процеси, що в ньому відбуваються; 2) повідомлення про стан справ, про стан чого-небудь [1, с. 22]; 3) повідомлення про події, що відбуваються як у зовнішньому щодо системи середовищі, так і в самій системі [2, с. 69]; 4) будь-яке повідомлення або передачу відомостей про будь-що, яке заздалегідь не було відоме [3].

Законодавець також по різному тлумачить поняття «інформація». Так, у ст. 200 ЦК України надано таке визначення інформації як документованих або публічно оголошених відомостей про події та явища, що мали або мають місце у суспільстві, державі та навколишньому середовищі [4]. Відповідно до ст. 1 закону України «Про інформацію»: «інформація – будь які відомості та/або данні, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді». Більш широке тлумачення терміну «інформація» надано в Законі України «Про захист економічної конкуренції»: «інформація - відомості в будь-якій формі й вигляді та збережені на будь-яких носіях (у тому числі листування, книги, помітки, ілюстрації (карти, діаграми, органіграми, малюнки, схеми тощо), фотографії, голограми, кіно-, відео-, мікрофільми, звукові записи, бази даних комп'ютерних систем або повне чи часткове відтворення їх елементів), пояснення осіб та будь-які інші публічно оголошені чи документовані відомості» [5]. Закон України «Про захист інформації в автоматизованих системах» визначає інформацію в АС як сукупність усіх даних і програм, які використовуються в АС незалежно від засобу їх фізичного та логічного представлення [6].

На нашу думку, можна сформулювати висновок про те, що інформація в органах прокуратури – це будь які відомості та/або данні, необхідні для здійснення наглядових та ненаглядових функцій органами прокуратури; відомості та/або данні, які характеризують організацію роботи в органах прокуратури.

За структурою інформація, що циркулює в органах прокуратури України, є складною, має різну підпорядкованість та спрямованість. Саме інформація, та її структура, змушує створювати відповідні системи

інформаційного забезпечення управління діяльністю органів прокуратури на місцевому, регіональному та державному рівні.

За своєю сутністю інформація як об'єкт правового регулювання має специфічні особливості і юридичні властивості, які багато в чому визначають відносини, що виникають між фізичними, юридичними особами та органами прокуратури України в процесі виконання останніми завдань прокурорського нагляду за додержанням законів.

Особливості завдань, які впливають з наглядових повноважень органів прокуратури та функцій, визначених у ст. 5 Закону України «Про прокуратуру», впливають і на ознаки інформації, яку вони використовують для їх досягнення. Так, можна виділити такі ознаки інформації, що використовується органами прокуратури: 1) це сукупність відомостей; 2) нематеріальна сутність; 3) великі обсяги інформації; 4) різносторонність джерел надходження; 5) багатоваріантність форм поширення інформації; 6) різноманітність інформації за режимом доступу; 7) інформація може бути скопійована і відтворена необмежену кількість разів; 8) створення, копіювання, публічне оголошення, поширення, накопичення, доступність використання інформації часто не потребує матеріальних витрат

Однією із особливостей інформації в органах прокуратури є складна система її спрямування. Так, особливу групу інформації в органах прокуратури складають відомості про організацію та функціонування системи управління, про стан дисципліни та законності, підготовки та підвищення кваліфікації державних службовців органів прокуратури, про виконання управлінських рішень, про функціонування та використання інформаційних систем, мереж та ресурсів в органах прокуратури. Іншу групу інформації, яка циркулює в органах прокуратури становлять відомості необхідні для підтримання державного обвинувачення у суді або представництва інтересів особи чи держави; відомості, необхідні для виконання наглядових функцій стосовно стану додержання законів органами, які проводять оперативну-розшукову діяльність, досудове слідство; відомості про стан виконання судо-

вих рішень у кримінальних справах, а також при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян.

Правильна організація роботи прокурора та висока результативність багато в чому визначаються та досягаються на практиці своєчасним надходженням та наявністю в прокуратурі інформації що містить певні (оперативні, звітні тощо) відомості про порушення законодавства в тій чи іншій сфері. У зв'язку з цим, кожному прокуророві необхідно пам'ятати, що правильне планування роботи не можливо без достатнього інформаційного забезпечення та аналітичної обробки одержаних матеріалів [7, с.277].

Законодавство України передбачає два види класифікації інформації:

1) за змістом інформація поділяється на: інформація про фізичну особу; інформація довідково-енциклопедичного характеру; інформація про стан довкілля (екологічна інформація); інформація про товар (роботу, послугу); науково-технічна інформація; податкова інформація; правова інформація; статистична інформація; соціологічна інформація (Розділ 2 Закону України «Про інформацію» [8]) та публічна інформація (ст. 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації»);

2) за режимом доступу інформація поділяється на відкриту та інформацію з обмеженим доступом (ст. 18 Закону України «Про інформацію»). Інформація з обмеженим доступом класифікується на конфіденційну, таємну та службову (ст. 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації» [9]).

З наведеного вище ми можемо зробити висновки, що інформація в органах прокуратури функціонує у інформаційних ресурсів, під якими ми розуміємо інформаційну структуру та циркулюючу в ній продукцію інформаційної діяльності, яка дає змогу виконувати завдання та реалізовувати функції, передбачені у законі України «Про прокуратуру»

У загальному вигляді вся інформація, що функціонує в органах прокуратури, складає зміст інформаційних ресурсів:

1) інформації, інформаційних ресурсів - масивів документів, баз даних та відомос-

тей, архіви, бібліотеки, музейні фонди, що містять відомості та знання, зафіксовані на носіях інформації;

2) інформаційна інфраструктура, яка містить у собі структури забезпечення функціонування і розвитку інформаційної сфери, збирання, опрацювання, зберігання, розповсюдження інформації; мережі та системи спеціального призначення і використання для передавання даних; засоби масової інформації.

Найважливішим при цьому є усвідомлення того, що дві складові інформаційних ресурсів доповнюють одна одну і не можуть бути використані окремо [10].

В повсякденній роботі органів прокуратури використовуються всі види вказаної вище інформації. Однак, незважаючи на різноманіття видів інформації, яка надходить, використовується, обробляється, зберігається тощо в органах прокуратури інформація в органах прокуратури має відповідати ряду вимог, а саме: по-перше, необхідною; по-друге, достатньою; по-третє, мінімальною; по-четверте, вірогідною; по-п'яте, надійною; по-шосте, сучасною; по-сьоме, оперативною, по-восьме, систематичною, по-дев'яте такою, яка може використовуватися для машинної обробки, тобто мінімально формалізованою і з максимальною уніфікацією носіїв інформації. На жаль, на практиці ці вимоги виконуються далеко не завжди. Так, загалом, відомо, що без необхідної вірогідності інформації про об'єкт управління не можна достатньо професійно, грамотно і ефективно організувати його роботу, навіть використовуючи і найсучасніші та найбільш досконалі методи управління. Підвищення вірогідності інформації при цьому можна здійснити, наприклад, за рахунок скорочення ланок опрацювання, підвищення відповідальності за вірогідність даних, більш широкого впровадження сучасних технологічних засобів тощо [11, с.172].

Відмітимо, що чим складніше та масштабніше завдання постає перед органами прокуратури, тим відповідно і вищі критерії оцінки до інформації яка стосується їх діяльності, її охорони та захисту. Захист інформації в органах прокуратури повинен

АНОТАЦІЯ

В статті сформульовано поняття інформації в органах прокуратури. На підставі аналізу законодавства та наукових точок зору розкриваються питання її видів, структури та особливостей. Обґрунтовані вимоги, яким повинна відповідати інформація в органах прокуратури.

SUMMARY

In the article the concept of information is set forth in the organs of office of public prosecutor. The questions of her kinds, structure and features open up on the basis of analysis of legislation and scientific points of view. Reasonable requirements that information must answer in the organs of office of public prosecutor.

бути спрямований на запобігання витоку інформації з обмеженим доступом, а також по запобіганню різноманітного роду несанкціонованих і небажаних умисних впливів на інформацію та її носії.

Висновки

З наведеного вище ми можемо сформулювати узагальнені висновки. По-перше, аналіз змісту інформації в органах прокуратури свідчить про те, що її обіг, використання, охорона та захист є принципово важливими складовими нормального функціонування системи органів прокуратури України та ефективного виконання завдань, які сформульовані у Законі України «Про прокуратуру».

По-друге, інформація в органах прокуратури – це будь які відомості та/або данні, необхідні для здійснення наглядових та ненаглядових функцій органами прокуратури; відомості та/або данні, які характеризують організацію роботи в органах прокуратури.

По-третє, незважаючи на різноманітність інформації в органах прокуратури, на її особливості, на нашу думку, головним завданням у сфері інформаційного забезпечення органів прокуратури має бути створення високоефективного автоматизованого інформаційного середовища, здатного найбільш повно та оперативно задовольняти інформаційні потреби органів прокуратури всіх рівнів управління при здійсненні ними своїх наглядових та ненаглядових повноважень. .

Література

1. Копылов В.А. Информационное право: Учеб. пособие. – М.: Юрист, 1997. – 472 с.
2. Ровенский З., Уемов А., Уемова Е. Машина и мысль. (Философский очерк о кибернетике). – М.: Госполитиздат, 1960. – 142 с.

3. Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти: Монограф. / За заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.М. Бандурки. – Х.: Вид-во Ун-ту внутр. справ, 2000. – 368 с.

4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40-44. – Ст. 356.

5. Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.

6. Про захист інформації в автоматизованих системах: Закон України від 5 липня 1994 р. № 80/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 31. – Ст. 286.

7. Загородній В.Є. Інформаційна діяльність прокуратури: принципи та джерела / В.Є. Загородній // Митна справа. – 2011. – №1(73). – Ч.2. – С.274-278.

8. Про інформацію : Закон України від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992 р. – № 48. – Ст. 650 (в редакції Закону № 2938-VI від 13.01.2011 // ВВР. – 2011. – № 32. – Ст. 313).

9. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13.02.2011 р. № 2939-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011 р. – № 32. – Ст. 314.

10. Голубев В.О. Інформаційна безпека: проблеми боротьби зі злочинами у сфері використання комп'ютерних технологій: підручник [для студ. Вищ.навч. закл] / Голубев В.О., Гавловський В.Д., Цимбалюк В.С.; за заг.ред. Р.А. Калюжного, М.Я. Швеця]. – Запоріжжя: Просвіта, 2001. – 252с.

11. Фролова О.Г. Про сучасне інформаційно-методичне забезпечення управління в ОВС // Держава і право. – К., 2001. – Вип. 13. – С. 171-176.